

BỘ NỘI VỤ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NỘI VỤ HÀ NỘI

TÊN ĐỀ TÀI:
BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ DI TÍCH LỊCH SỬ
KHU LƯU NIỆM ĐẠI THI HÀO NGUYỄN DU

BÀI TẬP LỚN KẾT THÚC HỌC PHẦN
Học phần: Phương pháp nghiên cứu khoa học
Mã phách:

HÀ NỘI – 2022

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin gửi lời cảm ơn chân thành đến Thầy/cô giảng viên hướng dẫn bộ môn Phương pháp nghiên cứu khoa học, Ban Quản lý Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, đã quan tâm, cung cấp thông tin, hướng dẫn, hỗ trợ tận tình trong suốt quá trình nghiên cứu đề tài khoa học.

Trong quá trình nghiên cứu, chắc chắn đề tài không tránh khỏi những sai sót, rất mong nhận được những ý kiến đóng góp của thầy cô để đề tài nghiên cứu được hoàn thiện.

Hà Nội, ngày 12 tháng 12 năm 2020

Tác giả

LỜI CAM ĐOAN

Tác giả xin cam đoan đề tài nghiên cứu khoa học “*Bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du*” là công trình nghiên cứu do tác giả tự viết, không sao chép của bất kỳ cá nhân nào, các thông tin, số liệu được sử dụng trong bài nghiên cứu là trung thực và chính xác.

Hà Nội, ngày 12 tháng 12 năm 2020

Tác giả

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN

LỜI CAM ĐOAN

DANH MỤC CHỮ CÁI VIẾT TẮT

PHẦN MỞ ĐẦU 1

1. Lý do chọn đề tài 1

2. Tổng quan tình hình nghiên cứu..... 2

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu..... 3

 3.1. Đối tượng nghiên cứu 3

 3.2. Phạm vi nghiên cứu 3

4. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu..... 3

 4.1. Mục đích nghiên cứu 3

 4.2. Nhiệm vụ nghiên cứu..... 3

5. Phương pháp nghiên cứu..... 4

6. Đóng góp mới của đề tài 4

7. Bố cục của đề tài..... 5

PHẦN NỘI DUNG 7

CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ

VĂN HOÁ DI TÍCH LỊCH SỬ VÀ TỔNG QUAN VỀ HUYỆN NGHI

XUÂN, TỈNH HÀ TĨNH..... 7

1.1. Một số khái niệm cơ bản..... 7

 1.1.1. Khái niệm di tích lịch sử..... 7

1.1.2. <i>Khái niệm khu lưu niệm</i>	8
1.1.3. <i>Khái niệm bảo tồn, phát huy</i>	8
1.2. Tổng quan về huyện Nghi Xuân và di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, huyện Nghi Xuân, tỉnh Hà Tĩnh	9
1.2.1. <i>Tổng quan huyện Nghi Xuân</i>	9
1.2.2. <i>Giới thiệu về Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du</i>	11
Tiểu kết chương 1	15
CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ DI TÍCH LỊCH SỬ KHU LƯU NIỆM ĐẠI THI HÀO NGUYỄN DU, HUYỆN NGHI XUÂN, TỈNH HÀ TĨNH	16
2.1. Hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá ở Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du	16
2.1.1. <i>Tổ chức hoạt động đón khách du lịch tham quan</i>	16
2.1.2. <i>Tổ chức các hoạt động, sự kiện ngày lễ lớn, ngày quan trọng</i>	16
2.1.3. <i>Hoạt động tu bổ, sửa chữa khu di tích Nguyễn Du</i>	18
2.1.4. <i>Sản xuất các sản phẩm nghệ thuật</i>	18
2.1.5. <i>Kết hợp công tác giáo dục trong hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá Nguyễn Du - Truyện Kiều</i>	19
2.2. Chính sách về bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá ở Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du	20
2.2.1. <i>Chính sách của Sở Văn hoá</i>	20
2.2.2. <i>Chính sách của chính phủ</i>	21

2.3. Đánh giá thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử ở Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du hiện nay	21
<i>2.3.1. Những thành tựu đạt được</i>	<i>21</i>
<i>2.3.2. Những hạn chế còn tồn tại</i>	<i>22</i>
<i>2.3.3. Nguyên nhân của những hạn chế.....</i>	<i>23</i>
Tiểu kết chương 2	25
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ ĐỀ XUẤT NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI TÍCH LỊCH SỬ KHU LƯU NIỆM ĐẠI THI HÀO NGUYỄN DU	26
3.1. Nâng cao chất lượng sản phẩm văn hoá, dịch vụ tại KLN ĐTH Nguyễn Du	26
3.2. Kết hợp hiệu quả hoạt động du lịch trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá	27
3.3. Đẩy mạnh công tác quảng bá và xúc tiến văn hoá	28
3.4. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tham gia hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá.....	29
3.5. Tăng cường kết hợp công tác giáo dục, nâng cao nhận thức cộng đồng về giá trị văn hoá Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du	30
Tiểu kết chương 3	32
KẾT LUẬN	33
TÀI LIỆU THAM KHẢO	34
PHỤ LỤC ẢNH	

DANH MỤC CHỮ CÁI VIẾT TẮT

TT	Chữ viết tắt	Nội dung
1	BHYT	BHYT
2	BQL	Ban quản lý
3	CHXHCN	Cộng hòa xã hội chủ nghĩa
4	CLB	Câu lạc bộ
5	DSVH	Di sản văn hóa
6	GD&ĐT	Giáo Dục và Đào Tạo
7	KLN ĐTH	Khu Lưu Niệm Đại Thi Hào
8	NSUT	Nghệ sĩ ưu tú
9	NXB	Nhà xuất bản
10	PTTH	Phát thanh truyền hình
11	UBND	Ủy ban nhân dân
12	UNESCO	Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên Hợp Quốc
13	VHTTDL	Văn hóa thể thao du lịch

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Việt Nam là một quốc gia có bề dày lịch sử và có chiều sâu về văn hoá với hơn 4000 năm. Trong tiến trình dựng nước và giữ nước đó, cha ông ta đã để lại cả một hệ thống di tích lịch sử, di sản văn hoá vô cùng khổng lồ trải dài từ Bắc vào Nam. Hệ thống di tích lịch sử, di sản văn hoá đó đóng vai trò quan trọng, mang giá trị văn hoá to lớn, góp phần hình thành nên bản sắc dân tộc ta. Không chỉ mang trong mình những vết tích của lịch sử, mà nó còn bao trùm lên toàn bộ đời sống vật chất, tinh thần của toàn xã hội, là sợi chỉ đỏ xuyên suốt, nối liền quá khứ, hiện tại và tương lai. Bên cạnh đó, đây cũng là một nguồn lực quan trọng để phát triển kinh tế của đất nước, đặc biệt là du lịch.

Nhắc đến huyện Nghi Xuân là nhắc đến quê hương của vị Đại thi hào dân tộc, Danh nhân văn hoá thế giới - Nguyễn Du với tác phẩm nổi tiếng lòng lẫy *“Truyện Kiều”*. Với những gì ông để lại cho dân tộc, Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du được xây dựng, chứa đựng những vết tích còn sót lại của ông, là di tích quốc gia đặc biệt, mang nhiều giá trị văn hoá to lớn. Trải qua sự thăng trầm của thời gian, cùng với sự phát triển của xã hội, cuộc sống của con người càng ngày càng văn minh, hiện đại, tuy nhiên công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá của các di tích lịch sử, di sản còn tồn tại nhiều hạn chế nói chung và Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du nói riêng. Vì vậy, tác giả chọn đề tài ***“Bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá Di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du”*** làm đề tài nghiên cứu để làm rõ hơn vấn đề bảo tồn và phát huy

giá trị văn hoá tại Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, từ đó, đề xuất những phương hướng, giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá tại đây.

2. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Nghiên cứu về di sản, đã có rất nhiều công trình nghiên cứu về đề tài này. Điển hình có Giáo trình *Quản lý di sản văn hoá* của tác giả Nguyễn Thị Kim Loan, trường Đại học Nội vụ Hà Nội đã đưa ra những nội dung cơ bản của quản lý nhà nước về di sản văn hoá. Giáo trình *Quản lý di sản văn hoá với phát triển du lịch* năm 2010 của tác giả Lê Hồng Lý, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, đã đề cập đến các cơ sở lý luận về quản lý di sản văn hoá, tập trung phát triển du lịch. Ngoài ra, “*Di sản văn hoá trong xã hội Việt Nam đương đại*” của nhiều tác giả từ NXB Tri thức với 9 bài viết về DSVH từ các góc nhìn khác nhau của các nhà nghiên cứu về những vấn đề đặt ra đối với DSVH Việt Nam trong bối cảnh xã hội đương đại; “*Luật Di sản văn hoá*” năm 2001 NXB Chính trị Quốc gia - Hà Nội.

Nghiên cứu về Nguyễn Du có Luận văn Thạc sĩ của Nguyễn Thị Thu Hà với tên đề tài “*Nguyễn Du và con đường hoạn lộ qua thơ chữ Hán*” đã nghiên cứu về thời đại, cuộc đời và sự nghiệp của Nguyễn Du, từ đó đưa ra cái nhìn thấu đáo, toàn diện hơn về con người nhà thơ trên con đường hoạn lộ. Và còn rất nhiều đề tài nghiên cứu khác liên quan đến nội dung này.

Như vậy, đã có rất nhiều công trình nghiên cứu đến vấn đề quản lý di sản văn hoá, cũng đã có một số công trình nghiên cứu về Nguyễn Du. Tuy

nhiên, chưa có một đề tài nào nghiên cứu về vấn đề bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá tại di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du cả. Vì vậy, đề tài ***“Bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá Di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du”*** là một đề tài mang tính mới và cần nghiên cứu ở nhiều khía cạnh khác nhau.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đề tài nghiên cứu về vấn đề Bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá tại Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Thời gian: năm 2020-2022

Không gian: huyện Nghi Xuân - tỉnh Hà Tĩnh

4. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

4.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở lý luận về di sản, di tích lịch sử và bảo tồn, phát huy, đề tài nghiên cứu, đánh giá thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá Di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du. Từ đó đề xuất những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

4.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Cơ sở lý luận về bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử

Nghiên cứu thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

Đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

5. Phương pháp nghiên cứu

Để có kết quả nghiên cứu, nhóm tác giả đã tiến hành các phương pháp nghiên cứu chính sau:

Phương pháp thu thập thông tin và phân tích tài liệu: phương pháp này dùng để thu thập các thông tin lý luận về bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử và các thông tin về huyện Nghi Xuân cũng như Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du. Từ đó tiến hành xây dựng tổng quan nghiên cứu vấn đề, lý luận về bảo tồn, phát huy giá trị văn hoá di sản, tổng quát về thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá tại Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

Phương pháp điền dã, khảo sát thực tế: Để đánh giá khách quan, chính xác nhất về thực trạng phát huy và bảo tồn giá trị văn hoá của Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, tác giả đã thực hiện đợt khảo sát vào tháng 12. Thông qua đợt khảo sát này, có thể đưa ra những đánh giá chân thực nhất về thực trạng phát huy và bảo tồn giá trị văn hoá, từ đó đề xuất những giải pháp nâng cao hiệu quả trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

6. Đóng góp mới của đề tài

Đề tài mở ra hướng nghiên cứu mới về vấn đề bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá của di tích lịch sử. Đề tài nghiên cứu những khái niệm, quan điểm về di sản, nghiên cứu các thông tin về huyện Nghi Xuân, dựa trên cơ sở đó đánh giá thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá tại Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, những thành tựu đạt được, hạn chế còn tồn tại và nguyên nhân của nó. Từ đó, đề xuất những giải pháp nâng cao hiệu quả trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá, góp phần bảo vệ, lưu giữ những giá trị văn hoá của quá khứ, cũng như khai thác, phát huy triệt để giá trị vốn có của nó.

7. Bố cục của đề tài

Ngoài mở đầu, kết luận, TLTK và phụ lục, đề tài được kết cấu 3 chương:

Chương 1. Cơ sở lý luận về bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử và tổng quan về huyện Nghi Xuân, tỉnh Hà Tĩnh.

Chương 2. Thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, huyện Nghi Xuân, tỉnh Hà Tĩnh.

Chương 3. Một số đề xuất nâng cao hiệu quả bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, huyện Nghi Xuân, tỉnh Hà Tĩnh.

PHẦN NỘI DUNG

CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ DI TÍCH LỊCH SỬ VÀ TỔNG QUAN VỀ HUYỆN NGHI XUÂN, TỈNH HÀ TĨNH

1.1. Một số khái niệm cơ bản

1.1.1. Khái niệm di tích lịch sử

Có nhiều định nghĩa về văn hoá. Văn hoá là một hệ thống các giá trị vật chất và tinh thần đặc trưng nhất cho bản sắc của cộng đồng người sáng tạo và tích lũy trong quá trình hoạt động thực tiễn và được lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác. Tính chất lưu truyền đã biến văn hoá của các thế hệ trước trở thành di sản cho thế hệ sau. Vì vậy, di sản văn hoá chính là hệ thống các giá trị vật chất và tinh thần do một cộng đồng người sáng tạo và tích lũy trong một quá trình lịch sử lâu dài và được lưu truyền cho thế hệ sau [5].

Theo Điều 1 Luật Di sản văn hoá của Việt Nam: “Di sản văn hoá bao gồm di sản văn hoá phi vật thể và di sản văn hoá vật thể, là sản phẩm tinh thần, vật chất có giá trị lịch sử, văn hoá, khoa học được lưu truyền từ thế hệ này qua thế hệ khác ở nước CHXHCN Việt Nam” [1].

Theo Khoản 3, Điều 4 của Luật Di sản văn hoá 2001: “Di tích lịch sử - văn hoá là công trình xây dựng, địa điểm và các di vật, cổ vật, bảo vật quốc gia thuộc công trình, địa điểm đó có giá trị lịch sử, văn hoá, khoa học”.

1.1.2. Khái niệm khu lưu niệm

Nằm trong hệ thống di tích lịch sử - văn hoá, theo Điều luật 28 của Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản Văn hoá 2009, Khu lưu niệm là “những công trình xây dựng, địa điểm gắn với thân thể và sự nghiệp của anh hùng dân tộc, danh nhân và nhân vật lịch sử có ảnh hưởng tích cực đến sự phát triển của quốc gia hoặc địa phương trong các thời kì lịch sử”.

1.1.3. Khái niệm bảo tồn, phát huy

Theo *Từ điển Tiếng Việt*, “Bảo tồn là giữ lại không để mất đi”. Bảo tồn được hiểu là các hành động nhằm bảo vệ, gìn giữ, bảo lưu lại sự tồn tại của các sự vật, hiện tượng để lưu giữ, không làm, mai một, thay đổi và biến dạng [7].

Theo *Từ điển tiếng Việt*, “Phát huy là làm cho cái hay, cái tốt toả tác dụng và tiếp tục nảy nở thêm”. Phát huy được hiểu là các hoạt động đưa văn hoá vào thực tiễn xã hội, từ đó góp phần thúc đẩy sự phát triển của xã hội, mang lại những lợi ích về vật chất và tinh thần cho con người [7].

Như vậy, bảo tồn văn hoá là các nỗ lực nhằm bảo vệ và gìn giữ sự tồn tại của di sản, còn phát huy là đưa những giá trị văn hoá vào thực tiễn, trở thành nguồn lực thúc đẩy sự phát triển xã hội. Hai khái niệm này trong công tác quản lý di sản có sự gắn bó chặt chẽ với nhau. Điều hướng tới mục đích cuối cùng, nhằm gìn giữ và tôn tạo các giá trị văn hoá truyền thống để chúng không bị mai một, bị biến đổi, để cho các giá trị văn hoá đó đi vào đời sống của nhân dân, góp phần sự phát triển của xã hội.

1.2. Tổng quan về huyện Nghi Xuân và di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, huyện Nghi Xuân, tỉnh Hà Tĩnh

1.2.1. Tổng quan huyện Nghi Xuân

***Đặc điểm tự nhiên huyện Nghi Xuân**

Huyện Nghi Xuân là một huyện đồng bằng ven biển nằm ở phía đông bắc tỉnh Hà Tĩnh với diện tích 218km², dân số 102.160 người (2019) theo *Kết quả toàn bộ Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019” của Tổng cục Thống kê.* Ở Nghi Xuân hội tụ đầy đủ dạng địa hình sông - núi - biển với 32km đường bờ biển đã mang lại cho huyện nhiều bãi biển, danh lam thắng cảnh đẹp như khu du lịch Xuân Thành, cảng cá Xuân Hội, cảng Xuân Hải,... Như vậy, địa hình của huyện Nghi Xuân khá phong phú: vừa có bãi bồi ven sông, vừa có ven biển, vừa có núi Hồng Lĩnh lại vừa có đồng bằng ở khu vực trung tâm.

*** Đặc điểm kinh tế - xã hội huyện Nghi Xuân**

Nằm ở mạn Nam Cầu Bến Thủy, là cửa ngõ giao thương của phía Bắc Hà Tĩnh, huyện Nghi Xuân được coi là điểm sáng phát triển kinh tế cũng như văn hoá - xã hội.

Về kinh tế, huyện tập trung đầu tư mũi nhọn vào kinh tế biển, kết hợp phát triển du lịch, dịch vụ gắn với các hoạt động khai thác, nuôi trồng thủy, hải sản với mục tiêu tăng trưởng kinh tế nhanh - bền vững. Năm 2018, tốc độ tăng trưởng kinh tế của huyện Nghi Xuân đạt 17,5%, thu nhập bình quân đầu người đạt 36,6 triệu. Đáng chú ý, cuối năm 2018, huyện Nghi Xuân vinh dự là huyện đầu tiên của tỉnh Hà Tĩnh được công nhận đạt chuẩn nông thôn mới. Bên cạnh

đó, lĩnh vực văn hoá - xã hội của huyện cũng có nhiều điểm tích cực. Hoạt động văn hóa, văn nghệ, thông tin, truyền thông được triển khai thực hiện tốt, đáp ứng được nhu cầu thụ hưởng văn hóa ngày càng cao của nhân dân; phong trào “Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư” đi vào chiều sâu, gắn với xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh đã mang lại những hiệu quả tích cực.

*** Những giá trị văn hoá nổi bật**

Huyện Nghi Xuân từ xa xưa đã nổi danh với truyền thống hiếu học. Trong suốt thời gian 550, ở đây đã có hơn 21 người đỗ đại khoa, hơn 112 người đỗ trung khoa và hạng tú tài, tam trường nhiều vô kể. Ở thời hậu Lê, huyện có Nguyễn Nghiễm đã từng giữ chức danh Tế tửu Quốc Tử Giám - là bậc đại khoa, nổi danh về tài năng và đức độ thời vua Lê Ý Tông... Theo Nghi Xuân địa chí, đầu đời nhà Nguyễn, Nghi Xuân đã có trường học của nhà nước. Nghi Xuân địa chí chép “Học xá đặt ở xã Uy Viễn (thị trấn Nghi Xuân). Xây dựng năm Nhâm Thìn (1832) đời Minh Mệnh. Lúc đó ông Nguyễn Ngạn quê Hưng Yên làm Huấn đạo [4].

Chưa hết, Nghi Xuân được mệnh danh là vùng “đất địa linh nhân kiệt” với rất nhiều danh lam, thắng cảnh, nhiều danh nhân hào kiệt và còn sót lại nhiều dấu tích. Đó là, các khu di chỉ khảo cổ với những di tích có niên đại từ 4.000 đến 5.000 năm trước như di chỉ Phôi Phối bãi Cọi... có những di tích có tuổi đời từ 300 đến 400 năm như: Đền Cui, Đình Hội Thống,... Huyện Nghi Xuân còn tự hào khi dân ca, ví giặm Nghệ Tĩnh và ca trù là hai hình thức nghệ thuật được UNESCO công nhận là di sản văn hóa phi vật thể. Ngoài ra, lễ hội

truyền thống ở huyện Nghi Xuân cũng rất phong phú và đặc sắc, nổi bật có lễ hội Phan Xá, Lễ Nông Công Thương lễ Tổng Trùng ở Xuân Hội, tục thờ thần và lễ Cầu Ngư ...

Như vậy, huyện Nghi Xuân là một huyện giàu giá trị văn hoá, những giá trị văn hoá này đã ăn sâu vào đời sống tinh thần của cư dân huyện Nghi Xuân, tạo nên bản sắc mà không nơi nào có được.

1.2.2. Giới thiệu về Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du

Khu lưu niệm Nguyễn Du thuộc địa phận thị trấn Tiên Điền, huyện Nghi Xuân, cách thành phố Hà Tĩnh 50km và cách TP. Vinh 50km. Nằm trên mảnh đất địa linh nhân kiệt, Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du được thành lập để tưởng niệm, để lưu giữ những giá trị văn hoá còn sót lại qua dòng chảy của thời gian. Đến đây, du khách không chỉ được tìm hiểu thêm về cuộc đời của Nguyễn Du cùng với kiệt tác Truyện Kiều mà còn hiểu thêm về dòng họ Nguyễn lừng lẫy một thời và không gian văn hoá làng Tiên Điền.

*** Lịch sử hình thành và quá trình phát triển**

Đại thi hào Nguyễn Du (1765-1820), tên tự là Tố Như, hiệu Thanh Hiên, quê ở Tiên Điền, cháu nội ông Phụ Dực, là con trai thứ 7 của Xuân Nhạc công. Sinh ra trong một gia đình đại quý tộc, gia thế của Nguyễn Du được coi là có thế lực bậc nhất đương thời. Gắn với những biến cố lịch sử của giai đoạn cuối thế kỷ XVIII-XIX, Nguyễn Du có một cuộc đời từng trải, phiêu bạt. Từng đỗ tam trường, nhiều lần được bổ làm quan được hậu thế đánh giá cao, nhưng ông không mặn mà với sự nghiệp quan trường, nhiều lần cáo bệnh về quê. Năm

1820, ông được cử làm Chánh sứ Trung Quốc, nhưng chưa kịp đi, thì bị bệnh, qua đời. Ông qua đời đã để lại cho nền văn học nước nhà một sự nghiệp văn chương vô cùng rực rỡ. Năm 1965, ông được Hội đồng Hòa bình thế giới của UNESCO công nhận là Danh nhân văn hóa thế giới.

Khu di tích Nguyễn Du nằm trong quần thể di tích dòng họ Nguyễn ở Tiên Điền bao gồm nhiều di tích như đền thờ Đại Vương tiên sĩ Nguyễn Huệ, đền thờ Nguyễn Nghiễm, Nguyễn Trọng; đàn tế Nguyễn Quỳnh, 2 ngôi nhà Tư văn, khu mộ Đại thi hào Nguyễn Du, bảo tàng Nguyễn Du và nhà thờ Nguyễn Du. Đến năm 1965, kỷ niệm 200 năm sinh Nguyễn Du, Bộ Văn hoá Thông tin và tỉnh Hà Tĩnh đã tiến hành quy hoạch và bảo vệ một số di tích còn sót lại [8].

Hình thành từ năm 1825, tại mảnh vườn nhà cụ thuộc xóm Tiên Giáp, nhà thờ Nguyễn Du được xây bằng vôi cát, cho đến tháng 7 năm 1954 bị bom Pháp đánh trúng Nhà thờ chỉ còn lại một bức tường chơ vơ trên nền cũ và sót lại một ít đồ thờ tự. Sau năm 1954, nhà thờ được xây dựng lại nhưng chỉ còn lại nhà hạ điện. Từ năm 1965 đến nay đã được tu sửa nhiều nhưng vẫn giữ nguyên hình dáng và kích thước như cũ.

Bên cạnh nhà thờ Nguyễn Du là bảo tàng Nguyễn Du, đây là nơi lưu giữ những hiện vật, ấn phẩm giá trị liên quan đến cuộc đời, sự nghiệp của ĐTH Nguyễn Du với hơn 1000 hiện vật, tư liệu. Khu trình diện sách hiện có hơn 500 ấn phẩm nghiên cứu thân thế, công danh, sự nghiệp của Nguyễn Du và 47 bản sưu tập Truyện Kiều. Nổi bật tại KLN là tượng đài “Đại thi hào Nguyễn Du” do tác giả Lê Đình Bảo phác thảo với chiều cao từ bệ tượng lên đến đỉnh tượng là

4m. Tượng được đúc bằng đồng, thể hiện trọn vẹn dáng vẻ nho nhã của ND với khăn đóng áo dài, tay cầm bút lông, là phong thái của Đại thi hào dân tộc. Ngoài ra, tại KLN ĐTH Nguyễn Du còn có nhiều di tích khác giá trị nữa.

Theo Quyết định số 1419/QĐ-TTg ngày 27/9/2012, Di tích lịch sử Khu lưu niệm Nguyễn Du được xếp hạng là di tích quốc gia đặc biệt.

Ngày 25/10/2013, tại kỳ họp lần thứ 37 của Đại Hội đồng Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên hiệp quốc (UNESCO) họp ở Paris đã chính thức ban hành Nghị quyết số 37C/15 phê chuẩn Quyết định số 191EX/32 và 192EX/32, nhất trí vinh danh Đại thi hào Nguyễn Du cùng với 107 danh nhân văn hóa toàn thế giới.

* Giá trị văn hoá của Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du

Đối với xã hội, khi đến với KLN ĐTH Nguyễn Du, du khách sẽ được tìm hiểu, trải nghiệm với không gian văn hoá 3 chiều: Không gian văn hoá làng Tiên Điền với những công trình văn hoá của người dân nơi đây - không gian văn hoá của dòng họ Nguyễn - Tiên Điền và không gian văn hoá Nguyễn Du và Truyện Kiều. Được biết đến là dòng họ “trâm anh thế phiệt”, dòng họ Nguyễn ở Tiên Điền nổi tiếng trên mọi lĩnh vực khác nhau, đặc biệt là khoa bảng. Ngoài ra còn có quan lộ, sử học, địa lý, y học cổ truyền, giáo dục, và có nhiều nhà thơ, danh nhân nổi tiếng như Nguyễn Nghiễm, Nguyễn Trọng, Nguyễn Quỳnh, Nguyễn Sĩ,..và nhiều danh nhân nổi tiếng khác đã được ghi vào sử sách. Với sự tồn tại của dòng họ Nguyễn, họ đã xây dựng được truyền thống và văn hoá của mình, trở thành động lực để phát triển và sáng tạo của mình. Không dừng lại ở

đó, khách tham quan có thể được tìm hiểu thêm về cuộc đời và sự nghiệp của Đại thi hào Nguyễn Du, tác phẩm của Truyện Kiều, sự ảnh hưởng, lan toả của truyện Kiều đối với nền văn học Việt Nam và thế giới, sự ảnh hưởng của truyện Kiều trong đời sống văn hoá của người Việt. Cả ba không gian này đã tồn tại trên 400 năm, không chỉ gói gọn ở đó, du khách đến đây có thể hiểu thêm về văn hoá vùng miền.

Đối với kinh tế, là khu di tích đặc biệt cấp quốc gia, Khu lưu niệm đại thi hào Nguyễn Du rất thu hút khách tham quan ở gần xa đến để nghiên cứu và học tập. Theo ông Hồ Bách Khoa - Trưởng ban quản lý khu di tích cho biết: “Mỗi năm, khu di tích thu hút khoảng 20.000 - 30.000 lượt khách...”. Qua từng lượt khách, BQL khu di tích cũng thu được một nguồn thu không lớn từ việc bán vé, bán đồ lưu niệm,... nhưng chính nguồn thu này lại tiếp tục phục vụ cho công tác tu sửa, tôn tạo. Giá trị kinh tế của KLN ĐTH Nguyễn Du đáng kể đến ở đây là động lực góp phần thúc đẩy sự phát triển du lịch cho địa phương và nhân dân huyện Nghi Xuân.

Tiểu kết chương 1

Trong chương 1, tác giả đã đưa ra một số cơ sở lí luận về di tích lịch sử, về bảo tồn, phát huy và quan điểm của Đảng và Nhà nước về vấn đề di sản văn hoá. Bên cạnh đó, tác giả nghiên cứu đề cập đến huyện Nghi Xuân và tổng quan về Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du. Những nội dung trình bày ở chương 1 là cơ sở để tác giả nghiên cứu về thực trạng hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch Khu lưu niệm Đại Thi Hào Nguyễn Du.

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ VĂN HOÁ DI TÍCH LỊCH SỬ KHU LƯU NIỆM ĐẠI THI HÀO NGUYỄN DU, HUYỆN NGHI XUÂN, TỈNH HÀ TĨNH

2.1. Hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá ở Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du

2.1.1. Tổ chức hoạt động đón khách du lịch tham quan

Theo thống kê, tổng lượt khách về du lịch trên địa bàn huyện Nghi Xuân trong 10 tháng năm 2022 đạt hơn 289.845 lượt. Đặc biệt, huyện đã từng bước mở rộng thị trường du lịch, khách lưu trú trên địa bàn trên 58.105 lượt khách, trong đó khách quốc tế 1.139 lượt. Lượng khách tham quan, du lịch tăng trên 60% so với cùng kỳ năm 2021. Là một điểm đến trong hoạt động du lịch tại huyện Nghi Xuân, KLN ĐTH Nguyễn Du mang những giá trị văn hoá di tích lịch sử hấp dẫn, thu hút khách du lịch dừng chân. Cũng với hoạt động Kỷ niệm 255 năm ngày sinh, 200 năm ngày mất Đại thi hào Nguyễn Du là một dịp để quảng bá hình ảnh con người và văn hoá Hà Tĩnh, phát triển du lịch tại đây.

2.1.2. Tổ chức các hoạt động, sự kiện ngày lễ lớn, ngày quan trọng

Trong giai đoạn từ năm 2020 đến nay, do ảnh hưởng của Covid - 19, song các hoạt động văn hoá của Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du dưới sự chỉ đạo của Sở văn hoá, các phòng ban, ngành vẫn được đảm bảo thực hiện.

Nổi bật, năm 2020 đánh dấu Kỷ niệm 255 ngày sinh và ngày mất của Nguyễn Du, dưới sự chỉ đạo của Sở Văn hoá của tỉnh về việc triển khai hoạt động kỷ niệm và tưởng niệm với chuỗi 7 hoạt động gồm có: Công diễn vở kịch

thơ “Hoạn Thư ghen”; Khai mạc Trưng bày, triển lãm tranh minh họa Truyện Kiều và các tác phẩm tiêu biểu của Nguyễn Du; Lễ trao giải cuộc thi tìm hiểu về Đại thi hào Nguyễn Du và tác phẩm Truyện Kiều trong các cơ sở giáo dục; Hội thảo khoa học “Tiếng Việt trong Truyện Kiều”; Lễ trao giải thưởng Văn học - Nghệ thuật Nguyễn Du và Trao giải cuộc thi “Bạn đọc thuộc Truyện Kiều”, “Viết văn tể Nguyễn Du”; Lễ giỗ Đại thi hào Nguyễn Du; Lễ kỷ niệm 255 năm ngày sinh, tưởng niệm 200 năm ngày mất của Đại thi hào Nguyễn Du và chương trình nghệ thuật “Nguyễn Du - Trăm năm trong cõi...”.

Tháng 6/2020, Hội Kiều học Việt Nam đã kết hợp cùng UBND tỉnh Hà Tĩnh, Đài tiếng nói Việt Nam - Hội nhà văn Việt Nam đã đồng tổ chức cuộc thi “Bạn đọc thuộc Kiều “ toàn quốc, lần thăm định thứ 3.

Tháng 10/2020, tại TP. Hà Tĩnh đã công diễn vở kịch nói “**Kiều**” chào mừng Đại hội Đảng bộ tỉnh lần thứ XIX, nhiệm kỳ 2020-2025.

Tháng 8/2022, chương trình “ Thơ Kiều qua các làn điệu dân ca Nghệ Tĩnh” đã quy tụ nhiều nghệ nhân tham gia diễn hát thơ Kiều, ngâm Kiều, lấy Kiều, trò Kiều,..

Hàng năm, vào các dịp lễ Lễ giỗ lần thứ 201, 202 Đại thi hào dân tộc, Danh nhân văn hóa thế giới Nguyễn Du, Sở VH-TT-DL đã tổ chức Lễ dâng hương. Đây cũng là một dịp để tưởng nhớ, tri ân, tôn vinh những giá trị di sản văn chương kiệt xuất đã làm rạng danh nền văn hóa Việt Nam trên trường quốc tế và góp phần làm nên tinh hoa văn hóa của toàn nhân loại.

Trong năm 2021 và 2022, phối hợp với Quỹ Bảo tồn, phát huy giá trị di sản Nguyễn Du và Truyện Kiều, Đài PTTH tỉnh tổ chức sản xuất chương trình truyền hình “Nguyễn Du và Truyện Kiều” phát sóng gần 50 số; Tổ chức chương trình “Thơ Kiều qua các làn điệu dân ca Nghệ Tĩnh”; hỗ trợ đơn vị sản xuất phim “Kiều” do đạo diễn Mai Thu Huyền dẫn đoàn, quảng bá phim tại Hà Tĩnh [8].

2.1.3. Hoạt động tu bổ, sửa chữa khu di tích Nguyễn Du

Theo QĐ số 376/QĐ-TTg phê duyệt chủ trương đầu tư Dự án Tu bổ, tôn tạo các di tích gốc và xây dựng cơ sở hạ tầng Khu di tích Quốc gia đặc biệt Đại thi hào Nguyễn Du giai đoạn 1. Mục đích thực hiện nhằm đáp ứng các chức năng chủ yếu của du lịch văn hoá, khai thác có hiệu quả tiềm năng du lịch của khu di tích,... Dự án được thực hiện từ 2017-2020 với nguồn ngân sách lên đến 45,6 tỷ đồng, do BQL Dự án đầu tư xây dựng công trình dân dụng và công nghiệp của tỉnh Hà Tĩnh chịu trách nhiệm.

Đến thời điểm hiện tại, một số di tích đã được hoàn thiện cơ bản về công tác tu sửa. [Ảnh 3].

2.1.4. Sản xuất các sản phẩm nghệ thuật

Năm 2020, nhân dịp Kỷ niệm 255 năm ngày sinh, 200 năm ngày mất của Nguyễn Du, Công ty Cổ phần Không gian Văn hoá Việt - Media đã sản xuất bộ phim tài liệu - nghệ thuật *Đại thi hào Nguyễn Du*. Đây là một bộ phim với đầy đủ nội dung nhất về cuộc đời và những tác phẩm của ông. Có thể nói phim tài liệu - nghệ thuật là một bước tiến mới trong công tác bảo tồn và phát huy giá

trị văn hoá của di tích quốc gia đặc biệt Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du [Ảnh 10].

Bộ phim được sản xuất với Tiến sĩ Phạm Xuân Mừng và các tác giả khác gồm có Lương Xuân Trường, Trần Đình Tuấn và Nguyễn Văn Đức - kiêm đạo diễn bộ phim. Bền duyên vào cuối năm 2017 trong một dịp về thấp hương, cùng với sự gợi mở của trưởng Ban Di tích Hồ Bách Khoa, lòng ngưỡng mộ, tình cảm đặc biệt đối với Nguyễn Du và Truyện Kiều, Phạm Xuân Mừng đã bắt tay vào việc mặc dù gặp rất nhiều khó khăn, thử thách. Bắt đầu khai máy vào tháng 2/2019 và đóng máy vào tháng 5/2021, bộ phim là những lát cắt kể về cuộc đời và sự nghiệp của Đại thi hào ND từ khi sinh ra cho đến khi làm quan và đến lúc mất đi. Đại thi hào Nguyễn Du đã tôn vinh di sản văn hoá Nguyễn Du - Truyện Kiều, chính thức được phát hành vào tháng 7/2021, và tham dự Liên hoan phim Việt Nam được tổ chức vào tháng 9/2021 tại Huế [10].

2.1.5. Kết hợp công tác giáo dục trong hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá Nguyễn Du - Truyện Kiều

Trong giai đoạn từ 2020-2022, hoạt động giáo dục luôn được xen kẽ, kết hợp cùng các công tác bảo tồn và giá trị văn hoá di tích. Nổi bật, hướng tới lễ Kỷ niệm 255 ngày sinh, tưởng niệm 200 năm ngày mất của Đại thi hào Nguyễn Du (1765-1820), Sở GD&ĐT Hà Tĩnh đã ban hành kế hoạch số 1352/KH-SGDĐT ngày 24/7/2020 của Sở GD&ĐT Hà Tĩnh về kế hoạch tổ chức cuộc thi “Tìm hiểu Đại thi hào dân tộc Nguyễn Du và tác phẩm Truyện Kiều”. Cuộc thi đã tạo sức lan toả lớn đến các trường học trên địa bàn tỉnh với

hơn 130 ngàn bài thi của cán bộ, giáo viên, học sinh, sinh viên. Trong đó, riêng trường THPT Nguyễn Du thu được gần 1000 bài dự thi. Nhờ công tác tuyên truyền, khuyến khích của nhà trường mà các giáo viên, học sinh đã tham gia cuộc thi với thái độ nghiêm túc, tâm huyết, và có một số bài thi đã đạt giải cao.

2.2. Chính sách về bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá ở Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du

2.2.1. Chính sách của Sở Văn hoá

Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du là Di tích Quốc gia đặc biệt, nằm dưới sự quản lý của Sở VH-TT-DL tỉnh Hà Tĩnh. Trong những năm vừa qua, Sở VH-TT-DL luôn nỗ lực, hỗ trợ hết sức có thể trong công tác bảo tồn di sản. Cụ thể, Sở Văn hoá tỉnh Hà Tĩnh đã xây dựng chiến lược, thực hiện mục tiêu có hiệu quả chương trình Số hoá di sản Việt Nam năm 2021 -2030 của Chính Phủ. Đây là một bước tiến mới trong công tác bảo tồn những giá trị di sản văn hoá, di tích lịch sử của cả nước nói chung hay Hà Tĩnh nói riêng, trong đó có KLN ĐTH Nguyễn Du.

Với 2360/QĐ-UBND ngày 17/6/2021 về việc Quy định Tiêu chí hỗ trợ kinh phí chống xuống cấp di tích Lịch sử - Văn hóa. UBND tỉnh Hà Tĩnh đã thành lập Quỹ bảo tồn và phát huy giá trị di sản Nguyễn Du và Truyện Kiều nhằm huy động nguồn lực tài chính từ xã hội nhằm hỗ trợ, thúc đẩy quảng bá, nghiên cứu, bảo tồn và phát huy giá trị di sản một cách hiệu quả và bền vững.

2.2.2. Chính sách của chính phủ

Ngoài Luật Di sản Việt Nam, chính phủ cũng thường xuyên phê duyệt những chương trình, dự án bảo tồn và phát huy giá trị di sản. Cụ thể có: Quyết định 1522/QĐ-TTg 2020 về thành lập Hội đồng Di sản văn hóa quốc gia. Hay QĐ 1230/QĐ-TTg ngày 15/7/2021 của Thủ tướng Chính phủ về việc Phê duyệt Chương trình bảo tồn và Phát huy bền vững giá trị Di sản văn hoá Việt Nam giai đoạn 2021 - 2025. Chương trình được đặt ra nhằm mục đích bảo tồn và phát huy giá trị các di sản, các công trình có giá trị tiêu biểu quốc gia, có ý nghĩa chính trị, văn hóa, lịch sử, truyền thống đặc sắc, góp phần xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam vì sự phát triển bền vững đất nước.

2.3. Đánh giá thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá di tích lịch sử ở Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du hiện nay

2.3.1. Những thành tựu đạt được

Nhìn chung, trong giai đoạn 2 năm từ 2020 đến nay, cùng với sự nỗ lực của tỉnh Hà Tĩnh, của Sở VH-TT-DL, của các cơ quan, ban quản lý di tích lịch sử Khu lưu niệm Nguyễn Du, mà hoạt động bảo tồn cũng như phát huy giá trị văn hoá ở đây vẫn được đảm bảo và đạt được nhiều thành tựu. Mặc dù, dịch bệnh Covid -19 đã ảnh hưởng không nhỏ đến toàn bộ hoạt động của xã hội, tuy nhiên, điều đáng mừng ở đây là các hoạt động văn hoá liên quan đến Khu lưu niệm Nguyễn Du vẫn luôn được đảm bảo thực hiện, các giá trị văn hoá di sản vẫn được gìn giữ, bảo toàn. Đặc biệt, đầu năm 2020, BQL KLN đã sưu tầm được thêm 27 hiện vật và tài liệu quý liên quan bao gồm: 3 bộ tranh sơn mài

khảm trai, 20 hiện vật gồm sứ tích chì em Thuý Kiều và 4 tài liệu Hán Nôm liên quan đến dòng họ Nguyễn Tiên Điền.

Khu lưu niệm vẫn luôn mở cửa, đón du khách đến tham quan, học tập và nghiên cứu, công tác tu sửa đã và đang dần hoàn thiện. Bộ phim tài liệu *“Đại thi hào Nguyễn Du”* đã mang lại thành công cho đạo diễn Nguyễn Văn Đức với thể loại phim mới mẻ, mặc dù gặp rất nhiều khó khăn, nhưng tác phẩm được hoàn thành là một thành công rất lớn đối với nhà sản xuất. Đó không chỉ là một bộ phim mang giá trị to lớn về văn hoá, lịch sử mà đó còn là toàn bộ tâm huyết, công sức, tình cảm mà nhà làm phim dành cho Đại thi hào Nguyễn Du.

2.3.2. Những hạn chế còn tồn tại

Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm, hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá vẫn còn gặp nhiều hạn chế. Hoạt động tu sửa, tôn tạo mặc dù đã được triển khai, tuy nhiên vẫn chưa được như kỳ vọng. Cụ thể, có hai hạng mục là nhà bình văn và đình Chợ Trổ chưa biết phải thờ ai, sau khi tôn tạo, ngôi nhà này được bố trí hương án để thờ cúng, nhưng lại phải khoá cửa để bảo quản vì chưa biết thờ ai.

Mặc dù luôn mở cửa đón khách, tuy nhiên khách đến đây tham quan còn theo hình thức “cưỡi ngựa xem hoa”, không có ấn tượng để lại đối với du khách. Và các sản phẩm, giá trị ở đây thật sự chưa đủ để tạo ấn tượng sâu sắc cho khách đến tham quan, cách bài trí, sắp xếp hiện vật vẫn còn đơn điệu. Trước đây, hoạt động tham quan của du khách còn được xen kẽ cùng hoạt động biểu

diễn trò Kiều, lấy Kiều ... của các CLB dân ca, nhưng chỉ được một thời gian vì các yếu tố không gian, thời gian chưa được đảm bảo.

Bên cạnh đó, hoạt động du lịch chưa thật sự kết nối với hoạt động tham quan ở KLN, và KLN chưa nằm trong một chương trình tour tuyến cụ thể nào cả, mà chủ yếu là tự phát. Ngoài ra, các hoạt động quảng bá, xúc tiến văn hoá chưa thật sự hiệu quả. Bản thân tác giả là một người nghiên cứu trên phương diện là một sinh viên nhận thấy, trong quá trình nghiên cứu, trên các trang mạng xã hội, website không có quá nhiều thông tin về KLN. Do vậy đây là một hạn chế rất lớn, không chỉ đối với những người nghiên cứu mà cả rất nhiều đối tượng khác.

2.3.3. Nguyên nhân của những hạn chế

Trước hết là công tác quản lý của Sở, chính quyền địa phương chưa hiệu quả khi vẫn tập trung nhiều vào việc bảo tồn và gìn giữ mà chưa có nhiều hoạt động nổi bật để phát huy những giá trị sẵn có. Tiếp đó là sản phẩm văn hoá, dịch vụ, du lịch kém hấp dẫn, chưa chất lượng dẫn đến việc hiệu quả níu chân du khách chưa cao. Sự kết nối giữa hoạt động văn hoá và hoạt động du lịch chưa có sự hiệu quả, chưa có chính sách hay phương hướng cụ thể nhằm tác động đến hoạt động này.

Ngoài ra, nguồn nhân lực tham gia công tác quản lý và bảo tồn chưa chất lượng, cần tiếp thu, nghiên cứu về xu thế hiện tại của xã hội để có thể đưa ra những phương hướng, chiến lược quảng bá tốt nhất, thu hút khách du lịch tham quan. Cuối cùng là công tác giáo dục còn hời hợt, nhận thức của lớp trẻ,

học sinh vẫn còn khá thờ ơ đối với giá trị di sản to lớn mà Nguyễn Du và Truyện Kiều mang lại cho nhân loại.

Tiểu kết chương 2

Trong nội dung chương 2, tác giả đã đi sâu vào nghiên cứu thực trạng bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá của Khu lưu niệm Đại Thi Hào Nguyễn Du. Thông qua thực trạng đó, tác giả đã đánh giá những thành tựu cũng như những hạn chế còn mắc phải. Từ việc xác định nguyên nhân của những hạn chế, đây là cơ sở để tác giả tiếp tục xây dựng chương 3 - Đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá Di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

CHƯƠNG 3: MỘT SỐ ĐỀ XUẤT NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI TÍCH LỊCH SỬ KHU LƯU NIỆM ĐẠI THI HÀO NGUYỄN DU

3.1. Nâng cao chất lượng sản phẩm văn hoá, dịch vụ tại KLN

ĐTH Nguyễn Du

Sản phẩm văn hoá và dịch vụ là yếu tố cốt lõi quyết định đến ấn tượng của du khách. Vì vậy, muốn để lại ấn tượng sâu sắc cho du khách, níu chân du khách thì cần phải đặt những vấn đề về việc nâng cao chất lượng sản phẩm văn hoá, giá trị văn hoá tại Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

Dựa trên những hạn chế còn gặp phải, trước mắt BQL cần phải có những phương án sắp xếp, bày biện lại những hiện vật sẵn có như xây dựng lại hệ thống trưng bày. Cần tăng cường đầu tư kinh phí, cơ sở vật chất, trang thiết bị cho công tác bảo tồn được nâng cao. Thường xuyên xuất bản ấn phẩm gắn với quảng bá hình ảnh Nguyễn Du, tăng độ phổ biến. Bên cạnh đó, cần xây dựng thêm môi trường diễn xướng, tạo điều kiện để kết hợp diễn trò Kiều, lấy Kiều, bói Kiều.. với hoạt động tham quan của du khách. Xây dựng thêm mô hình chụp ảnh lưu niệm cũng là một cách nhằm thu hút sự chú ý của khách.

Thay đổi, nâng cao chất lượng thuyết minh viên, bắt kịp xu thế của xã hội nhưng vẫn giữ được bản sắc, truyền tải một cách trọn vẹn những giá trị văn hoá của KLN đến du khách, từ đó mới có thể gây ấn tượng sâu sắc cho khách tham quan. Luôn cập nhật tình hình, ghi lại những ý kiến, đánh giá, mong

muốn của khách qua những buổi tham quan để có thể hoàn thiện chất lượng sản phẩm văn hoá, dịch vụ tại KLN ngày một tốt hơn.

Ngoài ra, có thể đa dạng hoá các sản phẩm lưu niệm, góp phần quảng bá thêm giá trị văn hoá di sản trong mỗi món hàng khách mang về.

3.2. Kết hợp hiệu quả hoạt động du lịch trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá

Du lịch di sản là một loại hình du lịch phát triển khá mạnh mẽ dựa trên cơ sở khai thác các giá trị di sản văn hoá, góp phần bảo tồn và phát huy giá trị truyền thống. Di sản văn hoá là nguồn lực quan trọng để phát triển loại hình du lịch này. KLN ĐTH Nguyễn Du là một nguồn tài nguyên quý giá, mang đậm giá trị văn hoá của địa phương, là sản phẩm văn hoá hấp dẫn có thể khai thác mạnh hơn nữa, nhằm thu hút đông đảo khách du lịch ghé và tham quan.

Vì vậy, cần phải tổ chức nhiều hoạt động, chương trình bổ sung vào hoạt động du lịch tại tỉnh Hà Tĩnh nói chung, huyện Nghi Xuân nói riêng, đặc biệt là vào những dịp lễ, kỳ nghỉ. Thiết kế tour tuyến tham quan trên địa bàn huyện Nghi Xuân như Khu nghỉ dưỡng biển Xuân Thành, Khu du lịch sinh thái Đức Đường (Xuân Viên), Đình Hội Thống,.. và không thể thiếu Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du. Tiến hành xây dựng các điểm du lịch cộng đồng, các dịch vụ lưu trú tại nhà, gắn hoạt động bảo tồn các giá trị di sản văn hoá với hoạt động du lịch, để hình thành và phát triển sản phẩm du lịch văn hoá chất lượng cao. Đan xen nguồn nhân lực ngành du lịch trong công tác quản lý di sản, đa dạng góc nhìn về vấn đề phát triển du lịch dựa trên tài nguyên di sản sẵn có, từ

đó đề ra những chiến lược, phương hướng đúng đắn để thực hiện mục tiêu đã đề ra.

Đầu tư ngân sách, hoàn thiện hệ thống điện, mạng lưới giao thông, xây dựng cảnh quan đường làng ngõ xóm xanh - sạch - đẹp, biến huyện Nghi Xuân trở thành một địa điểm đáng để đến, kích cầu phát triển các hoạt động du lịch.

Chú trọng xây dựng cơ sở hạ tầng, kỹ thuật, nhằm đảm bảo khách đến có chỗ ngủ nghỉ đầy đủ, tiện nghi. Khai thác sâu hơn nữa những giá trị về ẩm thực, đặc sản của huyện nhà, đây là một trong những điều kiện cần thiết để giữ chân khách vào những lần sau.

3.3. Đẩy mạnh công tác quảng bá và xúc tiến văn hoá

Với nguồn tài nguyên về di sản đã có sẵn, nên tổ chức các chuỗi sự kiện, hoạt động văn hoá tuần, tháng để tạo sự thu hút, chú ý, quan tâm từ công chúng. Tổ chức các hoạt động trưng bày, triển lãm chuyên đề, các hội thảo khoa học, tọa đàm, các cuộc thi viết, vẽ tranh, làm thơ về Đại thi hào Nguyễn Du,... đây cũng là một trong những phương án có thể thu hút sự quan tâm, chú ý của du khách. Đầu tư ngân sách, đẩy mạnh xúc tiến văn hoá bằng cách viết báo, truyền thông qua các kênh truyền hình, phát thanh, báo chí, tạp chí,...

Ở thời điểm hiện tại, Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du đã có một website riêng là nguyendu.org.vn. Trên trang web này đã có khá đầy đủ thông tin về Nguyễn Du và Khu Lưu niệm cũng như các ấn phẩm, tác phẩm liên quan.

Đồng thời, trang web này cũng thường xuyên cập nhật, tin tức, sự kiện mới nhất liên quan đến các hoạt động văn hoá của huyện, của tỉnh.

Tuy nhiên, phía quản lý trang web cần phải có nhiều bài đăng hơn nữa, có thể là về những phong tục, tập quán, đời sống văn hoá của cư dân địa phương huyện Nghi Xuân, thiết kế infographic với nội dung ngắn gọn nhưng thu hút người đọc, người xem.

Tận dụng thế mạnh cách mạng công nghiệp 4.0 với sự phát triển mạnh mẽ của mạng xã hội. Xây dựng trang Facebook, Tiktok cũng là một trong những phương án hiệu quả nhằm quảng bá văn hoá. Đây là hai nền tảng mạng xã hội với lượng người dùng đông đảo top đầu nước ta, phổ biến với mọi đối tượng từ giới trẻ đến các bậc phụ huynh,... Bên cạnh đó, thiết kế những đoạn video ngắn, hay bài đăng, ảnh mang nội dung về Nguyễn Du, Truyện Kiều và Khu lưu niệm, nhằm góp phần hiệu quả quảng bá văn hoá. Tiện thể, qua đó có thể thêm mục đánh giá, đón nhận những ý kiến, đóng góp của du khách đã từng ghé thăm, từ đó cân nhắc hoàn thiện hơn nữa sản phẩm văn hoá.

3.4. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực tham gia hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá

Ngày nay, xã hội đang thay đổi, phát triển với tốc độ chóng mặt, đồng nghĩa với việc con người phải luôn học hỏi, tiếp thu những cái mới, thay đổi theo sự đổi thay của xã hội. Chất lượng nguồn nhân lực là khả năng tổng hợp về thể lực, trí lực, kỹ năng, phong cách và đặc điểm, lối sống, tinh thần, đặc biệt là khả năng nghiên cứu, sáng tạo, tiếp thu và ứng dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật

trong mọi hoạt động. Đóng vai trò là trung tâm của mọi quá trình phát triển, một nguồn nhân lực chất lượng cao, đồng nghĩa với việc hiệu quả hoạt động bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá tại KLN ngày càng cao. Như vậy, không thể đánh giá thấp vấn đề nâng cao chất lượng nhân lực khi tham gia.

Đầu tiên, đầu tư ngân sách cho việc phát triển nguồn nhân lực, nâng cấp các cơ sở đào tạo, xây dựng chương trình đào tạo, trang thiết bị, vật chất,.. để đảm bảo công tác đào tạo nguồn nhân lực hiệu quả nhất có thể. Chương trình đào tạo luôn luôn được đổi mới, cập nhật liên tục những tiêu chuẩn nghiệp vụ quốc tế, phù hợp với tính chất, yêu cầu chuyên môn của ngành này.

Chú trọng tạo điều kiện cho cán bộ, nhân viên ở Khu lưu niệm dự lớp tập huấn chuyên môn nghiệp vụ về lĩnh vực bảo tồn và phát huy di sản văn hóa, đồng thời đi học tập kinh nghiệm quản lý và bảo tồn di sản văn hóa tại các nước trong khu vực và trên thế giới phục vụ cho việc bảo tồn Khu lưu niệm. Bên cạnh đó, BQL cần phải củng cố và nâng cao trình độ nghiệp vụ, kỹ năng, chất lượng thuyết minh của hướng dẫn viên như ngoại ngữ, cách giao tiếp, ứng xử với khách.

3.5. Tăng cường kết hợp công tác giáo dục, nâng cao nhận thức cộng đồng về giá trị văn hoá Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du

Giáo dục nhiều hơn về vấn đề di sản, điều này tác động tích cực đến người học, đặc biệt trong lĩnh vực tư tưởng, tình cảm, thông qua đó, người học sẽ nhận thức được giá trị to lớn của những di sản xung quanh, từ đó có thái độ, hành vi đúng đắn, có ý thức gìn giữ, bảo vệ di sản văn hóa một cách tích cực.

Xây dựng các nội dung đan xen vào chương trình học tại các đơn vị trường học, đa dạng hoá hoạt động giáo dục di sản nhằm tác động sâu vào nhận thức của con em trên địa bàn huyện Nghi Xuân. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, phổ biến những tầm quan trọng, những giá trị to lớn của KLN ĐTH Nguyễn Du nhằm nhận thức, giáo dục về vấn đề bảo tồn và phát huy những giá trị đó. Không chỉ ở nhà trường mà các bậc cha mẹ phụ huynh, gia đình nuôi dưỡng nhận thức của các bạn trong việc hình thành, bảo lưu và sáng tạo những giá trị truyền thống của địa phương.

Tổ chức nhiều hơn các hoạt động tham quan, các cuộc thi, tọa đàm, hoạt động nghiên cứu về vấn đề bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá KLN ĐTH Nguyễn Du dưới góc nhìn của học sinh - thế hệ tương lai của đất nước. Đem những giá trị truyền thống của địa phương vào môi trường học đường như ca trù, dân ca ví giặm, lầy Kiều,... đây không chỉ là một hình thức sinh hoạt, kết nối các cá nhân, tập thể lại với nhau mà còn là một hoạt động phát huy những giá trị tốt đẹp của quê hương mà không chỉ cư dân huyện Nghi Xuân ra sức bảo tồn, gìn giữ nó.

Tiểu kết chương 3

Nhận thức được vai trò của những giá trị văn hoá to lớn mà ĐTH Nguyễn Du để lại cho dân tộc, dựa trên những đánh giá thu được từ chương 2, tác giả đã đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá của di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

Các đề xuất mà tác giả đưa ra chỉ mang tính chủ quan, dựa trên phương diện là một sinh viên mà nghiên cứu, nên không tránh khỏi các đề xuất có thể mang tính không khả thi, không khoa học,... vì vậy, các đề xuất mà tác giả đưa ra chỉ mang tính tham khảo, hi vọng phần nào có thể góp sức với Ban quản lý, Sở VH-TT-DL,... trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hoá Di tích lịch sử Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du.

KẾT LUẬN

Là Danh nhân văn hoá thế giới, là Đại thi hào dân tộc, Nguyễn Du là niềm tự hào không chỉ đối với nhân dân huyện Nghi Xuân mà cả dân tộc Việt Nam. Ông đã để lại cho đất nước những giá trị to lớn, trên nhiều phương diện mà không thể đo đếm được. Di tích Quốc gia đặc biệt - Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du tồn tại để tưởng nhớ những công lao, những đóng góp to lớn của ông đối với văn hoá Việt Nam, văn hoá của nhân loại. Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du đã lưu giữ lại cuộc đời, công danh và sự nghiệp và các vết tích còn sót lại của dòng họ Nguyễn - Tiên Điền. Không chỉ thế, Khu lưu niệm Nguyễn Du còn chứa đựng những giá trị văn hoá to lớn của cả làng Tiên Điền, của Nguyễn Du và tác phẩm truyện Kiều.

Sau nhiều năm nỗ lực thực hiện công tác bảo tồn và phát huy những giá trị văn hoá di tích lịch sử của Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du, Sở, Ban Quản lý đã đạt được nhiều thành tích đáng kể, lan toả những giá trị văn hoá Nguyễn Du và Truyện Kiều không chỉ ở Việt Nam mà còn cả thế giới. Trên cơ sở kết quả nghiên cứu, đề tài đã đề xuất thêm một số những giải pháp nhằm khắc phục những hạn chế trong công tác bảo tồn và phát triển di sản KLN ĐTH Nguyễn Du. Mặc dù đã có nhiều cố gắng song chắc chắn vẫn có nhiều vấn đề chưa được làm rõ, hạn chế. Tác giả rất mong nhận được sự đánh giá, góp ý của quý Thầy Cô để đề tài được hoàn thiện hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. *Luật Di sản văn hoá* (2001)
2. *Luật di sản văn hoá và văn bản hướng dẫn thi hành* (2002)
3. Lê Hồng Lý (2010), *Giáo trình quản lý di sản văn hóa với phát triển du lịch* (Giáo trình dành cho sinh viên Đại học và Cao đẳng các trường văn hóa - nghệ thuật), Đại học Quốc gia Hà Nội.
4. Lê Xuân Diễn (2019), *Nghi Xuân địa chí*, NXB Thanh niên
5. Nguyễn Thị Kim Loan (2013), *Quản lý di sản văn hoá*, Đại học Quốc gia Hà Nội
6. Phạm Mai Hùng (2003), *Giữ gìn và phát huy di sản văn hoá dân tộc*, Nxb Văn hoá thể thao, Hà Nội.
7. Viện Ngôn ngữ học (2003), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Đà Nẵng.

Nguồn tài liệu internet

8. <http://nguyendu.org.vn/vi/than-the-nguyen-du-8baeee0d36ba5398a0386bf9b2bf565f.html>
7. [https://baohatinh.vn/chinh-tri/ha-tinh-trong-the-ky-niem-255-nam-nay-sinh-tuong-niem-200-nam-ngay-mat-dai-thi-hao-nguyen-du/199145.htm](https://baohatinh.vn/chinh-tri/ha-tinh-trong-the-ky-niem-255-nam-ngay-sinh-tuong-niem-200-nam-ngay-mat-dai-thi-hao-nguyen-du/199145.htm)
9. <https://giaoducthoidai.vn/phim-dai-thi-hao-nguyen-du-thanh-cong-voi-the-loai-tai-lieu-truyen-post513608.html>

PHỤ LỤC ẢNH

Ảnh 1: Tổng quan Khu lưu niệm Đại thi hào Nguyễn Du từ trên cao

[Nguồn internet]

Ảnh 2: Bia Trường Ninh - một di tích trong Khu lưu niệm Nguyễn Du

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 3: Một trong những công trình được tu bổ hoàn thiện tại KLN

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 4: Cây Nóng - 1 trong 3 cây cổ thụ do Nguyễn Quỳnh - ông nội của Nguyễn Du trồng

[Nguồn: tác giả]

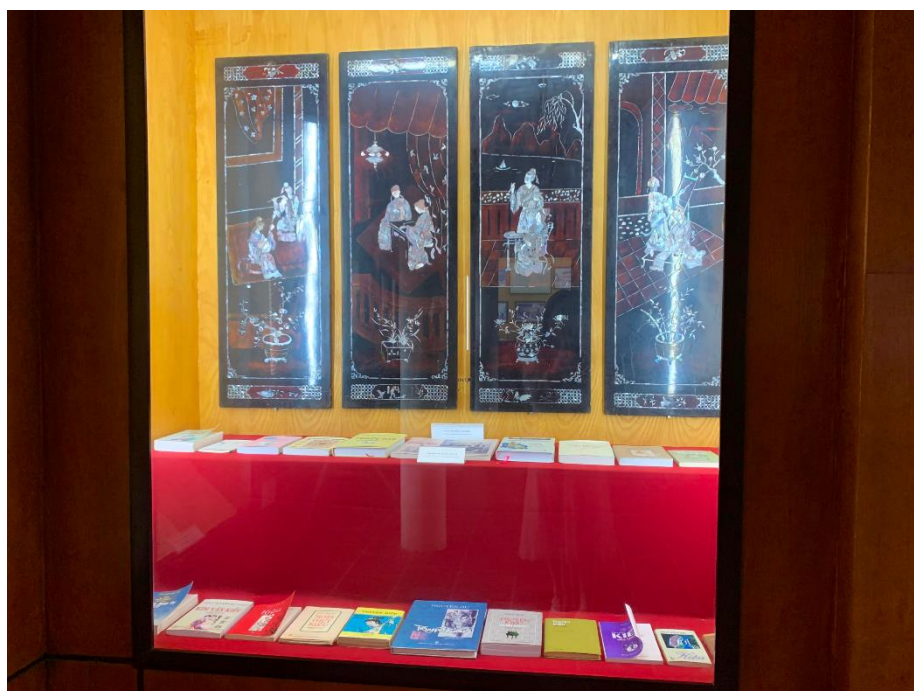
Ảnh 5: Khánh đá - một di tích trong Khu lưu niệm Nguyễn Du

[Nguồn: tác giả]

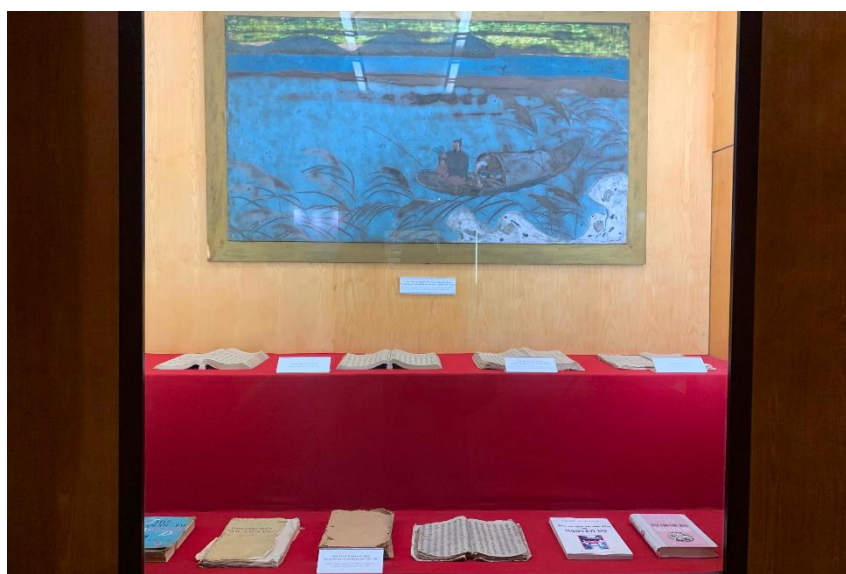
Ảnh 6: Các hiện vật được trưng bày tại Bảo tàng Nguyễn Du

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 7: Các hiện vật được trưng bày tại Bảo tàng Nguyễn Du

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 8: Các hiện vật được trưng bày tại Bảo tàng Nguyễn Du

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 9: Cuốn Truyện Kiều nặng nhất Việt Nam - 75kg

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 10: Cảnh vợ chồng Nguyễn Du trong “Đại thi hào Nguyễn Du”

[Nguồn: internet]

Ảnh 11: Tượng Đại thi hào Nguyễn Du

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 12. Hoạt động diễn trò Kiều tại KLN ĐTH Nguyễn Du

[Nguồn: tác giả]

Ảnh 13: Tác giả có cơ hội gặp gỡ và nói chuyện cùng Phó BQL Khu lưu niệm

[Nguồn: tác giả]